

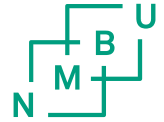
ECN 120

Verdiskaping og potensiell velferd

Innhold

- høgere arbeidsproduktivitet, sysselsettingsgrad & arbeidsdeltakelse → høgere verdiskaping → høgere velferd
- faktorer som auker/hemmer veksten

BNP/innbygger og produktivitet

- Vekstfokus i økonomien

$$\frac{BNP}{N} = \frac{BNP}{EMP} \frac{EMP}{N}$$

EMP = ant. sysselsatte

N = ant. i arbeidsfør alder

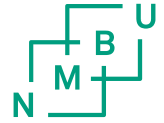
Arb.prod **Syss.grad** (= andel potensielt ansatte i jobb)

- Velferds mål: BNP/innbygger:

$$\frac{BNP}{B} = \frac{BNP}{EMP} \frac{EMP}{N} \frac{N}{B} \text{ (andel arbeidsføre) } B = pop = \text{folketall}$$

- Arb.prod (BNP/EMP)

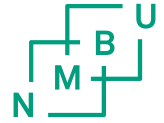
- Kvalitet arbeidskraft – human capital
- Teknologi
- Organisering (flat eller hierarkisk struktur)

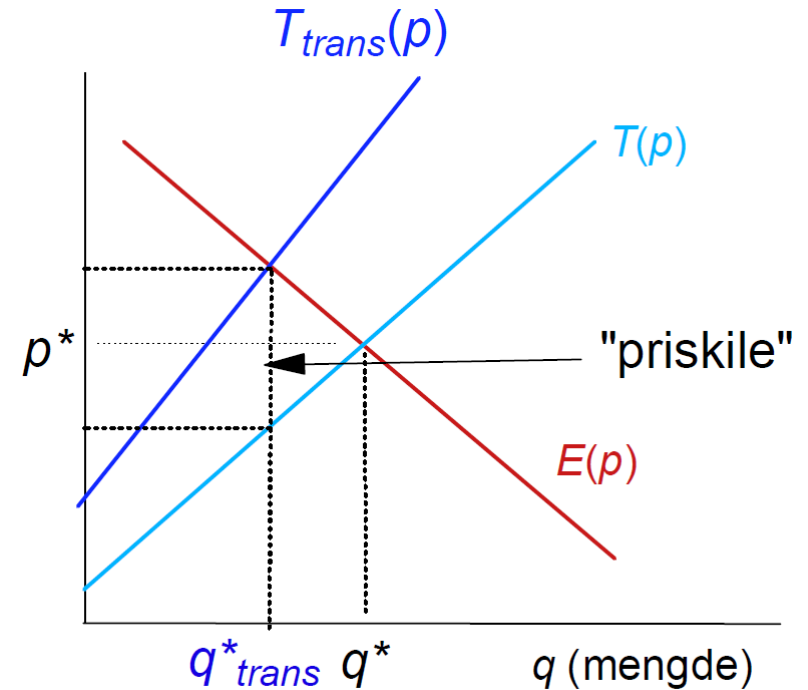
... BNP/innbygger (2)

- Sysselsettingsgrad = deltakelse i arb.livet
  - andelen kvinner
  - høg pensjonsalder (god helse)
  - funksjonshemma
  - mobilitet og omstillingsevne
  - effektiv skole (eksamen normert tid)
- Vekselvirkninger arb.prod & syss.setn.grad
  - helsevesen
  - tilrettelagt arbeidsliv (funksjonshemma)

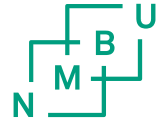
Hindringer vekst i BNP/innbvaer

- Hindringer for vekst = hvorfor noen forblir fattige
- Dyre "mellommenn" = transaksjonskostn.

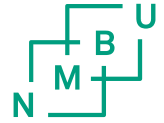

- Korrupsjon
- Kreditvesenet fungerer dårlig
- Tungrodd byråkrati

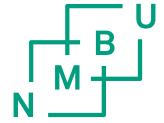
Andre viktige faktorer (1)

- Omstilling = flytting fra sektorer med låg til høg verdiskapning pr. arbeidstime
- Teknologi
  - Tilpassa
  - Robust
  - Reserveløsning (kort produksjonsstans)
- Entreprenørskap og ledelse
  - Evne til å finne flaskehalsar
  - ... og se muligheter (kloakk Manchester)

... andre viktige faktorer (2)

- Politiske rammevilkår / lover og regler
  - forutsigbarhet + "likhet for loven"
  - kompetanse i forvaltninga
    - ◆ Dårlig start: Belgisk Kongo – 13 pers m univ. utd. i relevante fagfelt v/ uavhengighet '61
- Inkluderende eller ekstraherende statsapparat (Acemoglu/Robinson)
  - ekstraherende ledere tar av "kaka" for å holde på makta: Assad i Syria, Kim Jong-un, franske keisere, russiske tsarer (rød tsar = Stalin)
  - inkluderende: sprer velstand // skaper velstand

... andre viktige faktorer (3)

- Naturressurser

- "ressursforbannelsa" :: svake institusjoner i områder med mange interesser

- ◆ Kongo
- ◆ russiske oligarker

- unnataket: Norge og oljen

- norsk oljebeskatning

(skatt på omsetning i stedet for profit → oljeselskap betaler meir i skatt)